

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Projekt współfinansowany przez
Unię Europejską w ramach
Europejskiego Funduszu
Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Nazwa przedmiotu		Kod ECTS	
Inżynieria środowiska		7.2.0520	
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot			
Katedra Technologii Środowiska			
Studia			
wydział	kierunek	poziom	pierwszego stopnia
Wydział Chemii	Ochrona środowiska	forma	stacjonarne
		moduł	Podstawowa
		specjalnościowy	Podstawowa
		specjalizacja	Podstawowa
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących)			
dr inż. Ewelina Grabowska-Musiał; dr Aleksandra Bielicka-Giełdoń			
Formy zajęć, sposób ich realizacji i przypisana im liczba godzin		Liczba punktów ECTS	
Formy zajęć		6	
Wykład, Ćw. audytoryjne, Ćw. laboratoryjne		zajęcia - 75 godz.	
Sposób realizacji zajęć		konsultacje 10 godz.	
zajęcia w sali dydaktycznej		praca własna studenta - 65 godz.	
Liczba godzin		RAZEM: 150 godz. - 6 pkt. ECTS	
Ćw. laboratoryjne: 30 godz., Ćw. audytoryjne: 15 godz., Wykład: 30 godz.			
Termin realizacji przedmiotu			
2022/2023 zimowy			
Status przedmiotu		Język wykładowy	
obowiązkowy		polski	
Metody dydaktyczne		Forma i sposób zaliczenia oraz podstawowe kryteria oceny lub wymagania egzaminacyjne	
<ul style="list-style-type: none"> - Rozwiązywanie zadań - Wykonywanie doświadczeń - Wykład z prezentacją multimedialną 		Sposób zaliczenia	
		<ul style="list-style-type: none"> - Zaliczenie na ocenę - Egzamin 	
		Formy zaliczenia	
		egzamin pisemny z pytaniami (zadaniami) otwartymi	
		Podstawowe kryteria oceny	
		<ul style="list-style-type: none"> • pozytywna ocena z egzaminu pisemnego składającego się z pytań otwartych obejmujących zagadnienia wymienione w treściach programowych wykładu i ćwiczeń laboratoryjnych, skala ocen zgodna z Regulaminem Studiów UG • ocena z ćwiczeń laboratoryjnych stanowić będzie średnią ocen uzyskanych z ćwiczeń laboratoryjnych oraz kolokwium wyjściowego wg skali zgodnej z Regulaminem Studiów UG. Zaliczenie ćwiczeń laboratoryjnych nastąpi w oparciu o wykonanie wszystkich ćwiczeń laboratoryjnych przewidzianych w danym roku akademickim i uzyskanie co najmniej 51% punktów za wejściówki (8 wejściówek po 5 punktów), wykonanie części doświadczalnej objętej programem zajęć, aktywność i współpracę w grupie oraz przestrzeganie zasad bezpieczeństwa pracy w laboratorium chemicznym (6 ćwiczeń po 2 punkty) i opracowanie wyników uzyskanych w części eksperymentalnej (6 sprawozdań po 3 punkty) oraz uzyskanie powyżej 51% punktów z kolokwium końcowego obejmującego w/w zakres 	
Sposób weryfikacji założonych efektów kształcenia			

Sposób weryfikacji przyswojenia wiedzy:

Przeprowadzenie egzaminu oraz kolokwium zaliczających obejmujących problematykę związaną z zawartością określonych zanieczyszczeń w wodzie, technikami pomiarowo-analitycznymi do monitoringu zanieczyszczenia wody oraz aspektami prawnymi ochrony środowiska. (K_OŚI_W02; K_OŚI_W10; K_OŚI_W11)

Sposób weryfikacji nabycia umiejętności:

Zadania przeprowadzane na zajęciach laboratoryjnych, kolokwia zaliczające, przygotowanie sprawozdania. (K_OŚI_U02; K_OŚI_U12)

Sposób weryfikacji nabrania kompetencji społecznych:

Obserwacja studenta pod kątem samodzielności w rozwiązywaniu zadań przy jednoczesnej umiejętności pracy w zespole, brania udziału w dyskusji oraz uczestniczeniu w konsultacjach. (K_OŚI_K06)

Określenie przedmiotów prowadzących wraz z wymogami wstępnymi

A. Wymagania formalne

Matematyka, Fizyka, Chemia ogólna, Chemia nieorganiczna, Chemia analityczna, Biologia, Hydrobiologia, Ekologia, Prawo w ochronie środowiska

B. Wymagania wstępne

Opisywanie przebiegu naturalnych i wywołanych antropopresją procesów fizycznych, chemicznych i biologicznych zachodzących w środowisku naturalnym; stosowanie podstawowych metod i technik pracy w laboratorium chemicznym; definiowanie i wyszukiwanie obowiązujących regulacji prawnych i instrumentów stosowania prawa w ochronie środowiska

Cele kształcenia

- Zapoznanie studentów z podstawowymi procesami technologicznymi stosowanymi w uzdatnianiu wody
- Zapoznanie studentów z podstawowymi procesami oczyszczania ścieków i przeróbki osadów ściekowych stosowanych w oczyszczalniach komunalnych i w zakładach przemysłowych oraz odpowiadającymi tym procesom urządzeniami.
- Zdobycie podstawowej wiedzy o rodzajach i źródłach zanieczyszczeń powietrza oraz zasadach działania podstawowych urządzeń oczyszczających gazy odlotowe

Treści programowe

A. Problematyka wykładu

Zasady zielonej chemii i zielonej inżynierii. Rodzaje i źródła zanieczyszczeń wód, gleby i powietrza. Parametry wody. Technologie oczyszczania ścieków komunalnych i przemysłowych. Metody zagospodarowania osadów ściekowych. Klasyfikacja metod remediacji gruntu. Fizyko-chemiczne metody rekultywacji gleb. Termiczne metody remediacji gruntu. Metody odpylania powietrza. Odpylanie suche. Odpylanie mokre. Kontrola emisji odorów. Kontrola emisji NOx. Usuwanie NOx ze spalin. Odsiarczanie spalin. Ochrona powietrza poprzez odsiarczanie paliw kopalnych. Kontrola emisji CO2. Fotokatalityczne metody oczyszczania powietrza.

B. Ćwiczenia laboratoryjne:

Mechaniczne oczyszczanie ścieków; Fizyko-chemiczne badanie kompostu. Odżelazianie wody. Zastosowanie sorpcji oraz dekarbonizacji. Odsiarczanie gazów/Remediacja zaolejonych gleb.

C. Ćwiczenia audytoryjne:

Rozwiązywanie zadań rachunkowych.

Wykaz literatury

1. Instrukcje do ćwiczeń audytoryjno-laboratoryjnych opracowane przez pracowników Zakładu Inżynierii Środowiska.
2. Hermanowicz I., Dojlido J., Fizyko-chemiczne badania wody i ścieków, Arkady, Warszawa 1999
3. A.L. Kowal, M. Świdorska-Bróz, Oczyszczanie wody, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2009
4. Dymaczewski Z. (red), Poradnik eksploatatora oczyszczalni ścieków, PZLiTS, Poznań 2011
5. Bartkiewicz B., Oczyszczanie ścieków przemysłowych, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2007
6. Jędrzak A., Biologiczne przetwarzanie odpadów, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2007
7. Imhoff K., Kanalizacja miast i oczyszczanie ścieków, Projprzem-EKO, Bydgoszcz 1996
8. Warych J., Oczyszczanie przemysłowych gazów odlotowych, WNT Warszawa 1994

Kierunkowe efekty kształcenia

K_OŚI_Wo2 Charakteryzuje związki i zależności pomiędzy różnymi dyscyplinami nauk ścisłych i przyrodniczych, wykorzystuje wiedzę z zakresu matematyki, fizyki, chemii i biologii w opisie pojęć, koncepcji oraz zasad w ochronie środowiska

K_OŚI_W10 Opisuje zasady ochrony środowiska w oparciu o podstawowe regulacje prawne i instrumenty stosowania prawa w ochronie środowiska oraz z punktu widzenia ekonomii, zarządzania zasobami środowiska; wymienia ogólne aspekty działalności gospodarczej podmiotów; K_OŚI_W11 Omawia systemy pomiarowe i techniki analizy

Wiedza

Student:

1. wymienia rodzaje zanieczyszczeń wód i powietrza oraz źródła ich powstawania;
2. wyjaśnia procesy zachodzące w różnych elementach środowiska po wprowadzeniu do nich zanieczyszczeń;
3. definiuje parametry i opisuje metody ich oznaczania służące ocenie jakości wód, ścieków i powietrza,
4. ocenia jakość wód, ścieków i powietrza w odniesieniu do obowiązującego prawa;
5. definiuje rodzaje ścieków;
6. charakteryzuje metody i wyjaśnia działanie urządzeń stosowanych w uzdatnianiu wody, oczyszczaniu ścieków i gazów odlotowych;
7. wyjaśnia zasady doboru technologii oczyszczania wody, ścieków i gazów

<p>stosowane w monitoringu stanu środowiska naturalnego K_OŚI_U02 Planuje, dobiera właściwy sprzęt i aparaturę badawczo-pomiarową oraz wykonuje pomiary fizyko-chemiczne oraz eksperymenty; dokonuje analizy wyników i na ich podstawie formułuje wnioski K_OŚI_U12 Wykorzystuje instrumenty ochrony środowiska, w tym koncepcję zrównoważonego rozwoju, w komunikowaniu się z otoczeniem społeczno-gospodarczym K_OŚI_K06 Zna i docenia praktyczne zastosowanie zdobytej wiedzy i umiejętności w rozwiązywaniu problemów</p>	<p>odlotowych w zależności od rodzaju usuwanych zanieczyszczeń; 8. opisuje metody unieszkodliwiania i przeróbki osadów ściekowych; 9. opisuje rozwiązania czyniące technologie mniej uciążliwymi dla środowiska;</p>
	<p>Umiejętności</p> <p>Student:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. przeprowadza według instrukcji badania laboratoryjne z zakresu oczyszczania wody, ścieków i zagospodarowania osadów ściekowych i przygotowuje pisemne sprawozdania z ich realizacji; 2. postępuje zgodnie z obowiązującymi zasadami podczas pobierania prób środowiskowych do analiz fizyko-chemicznych 3. ocenia efektywność procesów stosowanych w oczyszczaniu wody i ścieków; 4. planuje, wykonuje i interpretuje podstawowe analizy fizyko-chemiczne wód, ścieków i osadów ściekowych 5. stosuje podstawowe techniki analityczne: spektroskopia UV-Vis, analiza miareczkowa, analiza wagowa, potencjometria 6. stosuje obowiązujące akty prawne w ocenie jakości środowiska naturalnego oraz skuteczności działania urządzeń stosowanych w uzdatnianiu wody i oczyszczaniu ścieków
	<p>Kompetencje społeczne (postawy)</p> <p>Student:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. postępuje zgodnie z zasadami bezpieczeństwa obowiązującymi w laboratorium chemicznym; 2. współpracuje w zespole podczas wykonywania badań laboratoryjnych oraz opracowywania wyników; 3. wiąże znaczenie rozwoju technologii uzdatniania wód, oczyszczania ścieków i gazów od-lotowych dla dobrego stanu środowiska naturalnego i zdrowia człowieka; 4. wiąże znaczenie rzetelnych analiz fizyko-chemicznych z właściwą oceną jakości środowiska i stosowanych technologii jego ochrony
<p>Kontakt</p> <p>ewelina.grabowska@ug.edu.pl</p>	